

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1

Relationship between Participative Administration of School
Administrators and School Effectiveness under the Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 1

ศิวพงษ์ แสงนอก

นิสิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: siwapong@bpk.ac.th

ศักดา สถาพรวงษา

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: sasath@rpu.ac.th

Siwapong Saengnok

Student, Educational Administration, Rajapruk University

Sakda Sathapornwachana

Lecturer, Educational Administration, Rajapruk University

(Received: September 22, 2022; Revised: October 12, 2022; Accepted: October 14, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 รวมทั้งสิ้น 357 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครชีและมอร์แกน และใช้การสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของจำนวนบุคคลากรแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่

ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมประเมินผล การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ ด้านการปรับตัว ด้านการรักษาแบบแผนวัฒนธรรม ด้านการบรรลุเป้าหมายและด้านการบูรณาการ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=.873$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the participative administration of school administration under the Secondary Educational Service area Office Bangkok 1. 2) to study the school effectiveness under the Secondary Educational Service area Office Bangkok 1 and 3) the Relationship between the participative administration of school administration and the school effectiveness under the Secondary Educational Service area Office Bangkok 1. The sample group consisted of 357 teachers under the Secondary Educational Service area Office Bangkok 1, by simple random sampling. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire with an IOC validity level of 0.67-1.00 and reliability at 0.98 .The data were statistically analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation.

The results of the research were as follows: 1) the participative administration of school administration under the Secondary Educational Service area Office Bangkok1 was at a high level in overall and particular aspects ranking from highest to the lowest mean: participation in evaluation, participation in responsibility and sharing of benefits, participation in implementation, participation in decision-making, 2) The school effectiveness under the Secondary under the Secondary Educational Service area Office

Bangkok 1 was at a high level in overall and particular aspects ranking from highest to the lowest mean: adaptation, latency, goal attainment and integrate, and relationship between participative administration of school administration and the school effectiveness under the Secondary Educational Service area Office Bangkok 1 was positively significantly correlated ($r=.873$) at a statistic significant level of .01.

Keywords: relationship, participative administration, school effectiveness

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ดังนั้นทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เห็นได้จากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการไว้ในหมวดที่ 5 การบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่ามาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการกระจายอำนาจการจัดการและการบริหารการศึกษาไปให้เขตพื้นที่การศึกษา การบริหารมิใช่การสั่งการจากส่วนกลาง หากแต่ละเขตพื้นที่และสถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายได้เข้ามามีบทบาทในการจัดและบริหารการศึกษา (โสภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนับว่าเป็นกระบวนการใหม่ในการบริหารจัดการอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในองค์กรแล้วสมาชิกหรือบุคคลในองค์กรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรก้าวหน้า การบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ถูกนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ถ้าหากการปฏิบัติงานนั้นมีความไม่เข้าใจกันหรือเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กร

แล้วการบริหารขององค์กรก็จะบรรลุสำเร็จได้โดยยาก (ธร สุนทรายุทธ, 2551) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษาจะช่วยสร้างความสามัคคี ช่วยให้ทราบถึงความต้องการของบุคลากรทั้งหมด และช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชาในการทำงานและการลาหยุดงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการช่วยลดความขัดแย้ง และการต่อต้านจากบุคลากร พร้อมกันช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานและทำให้สุขภาพจิตของบุคลากรในสถานศึกษาดีขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิผล เป็นการสร้างหลักประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และยังช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด รวมทั้งทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา จึงเกิดความกระตือรือร้นในการทำงานที่ผู้บริหารได้ให้โอกาสมีส่วนร่วมในการทำงาน ดังนั้นการที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นผู้บริหารจะต้องจัดให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีการกระจายอำนาจให้รับผิดชอบในการทำงานในหน้าที่ของตนเอง (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553) สอดคล้องกับ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการจะสร้างแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพที่ดี และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผล เพราะการมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรม และต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงวางระบบไว้ให้ดูเหมือนว่าได้มีการจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมไว้แล้ว

แม้ว่านักบริหารทุกองค์กรต่างต้องการให้เกิดบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการทำงานแต่บรรยากาศเช่นนี้มิใช่จะเกิดขึ้นได้ง่าย ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความปรารถนาร่วมกันที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมจึงจะเกิดขึ้นได้ ในขณะเดียวกัน ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายไม่พึงปรารถนาจะให้เกิดการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมย่อมจะไม่มีทางเกิดขึ้น ส่วนด้านการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาสู่องค์กรคุณภาพได้ เนื่องจากความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารและร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา (โสภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558) สอดคล้องกับ พิณสุตา สิริธรรงศรี (2556) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายโดยทั่วไปเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานของรัฐ หรือจากหน่วยงานระดับกระทรวง ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหน้าที่ของผู้บริหารอีกระดับหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสายการบังคับบัญชาที่ลดระดับลงมา เห็นได้ชัดว่า ผู้กำหนดแนวนโยบาย และผู้นำนโยบายลงสู่การปฏิบัติเป็นคนละภาคส่วน “แยกคิด แยกทำ” การจัดทำนโยบายแต่เพียงฝ่ายเดียวนั้นทำให้ขาดความรอบคอบของข้อมูล ขาดการพิจารณาข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างรอบด้าน ผลลัพธ์นโยบายที่ออกมาจึงมีความซับซ้อน สับสน ยากแก่การเข้าใจและการนำไป

ปฏิบัติ และส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากการศึกษาการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ยังมีปัญหาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังที่ วิระภรณ์ ปานจันทร์ (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับการวัดผลและประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด ประกอบกับรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ย ในวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ บางโรงเรียนมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563) และจากสรุปผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า กระบวนการบริหารและการจัดการสถานศึกษายังไม่สามารถดำเนินงานด้วยกระบวนการได้ตามมาตรฐาน สถานศึกษามีผลลัพธ์ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึงคุณภาพผู้เรียนมีระดับคุณภาพต่ำกว่าระดับดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563) ดังนั้น ในการบริหารการศึกษาควรมีการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในหัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยมีพื้นฐานความคิดที่ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นรูปแบบการบริหารที่ตีรูปแบบหนึ่งที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทั่วทั้งสถานศึกษา และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดนี้ ไปบริหารให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2564 ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษา 67 โรงเรียน จำนวน 5,131 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 357 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดสัดส่วนตามจำนวนบุคลากรของแต่ละโรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทพศิรินทร์ จำนวน 37 คน 2) โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 21 คน 3) โรงเรียนโยธินบูรณะ จำนวน 39 คน 4) โรงเรียนราชวินิต มัธยม จำนวน 25 คน 5) โรงเรียนทิววิเศษ จำนวน 31 คน 6) โรงเรียนชินโรวินาลัย จำนวน 21 คน 7) โรงเรียนศึกษานารี จำนวน 38 คน 8) โรงเรียนที่ปทุมธานีพัฒนา (ทวีวัฒนา) จำนวน 23 คน 9) โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำนวน 36 คน 10) โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาด จานอุบลรัตน์” จำนวน 26 คน 11) โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม จำนวน 36 คน 12) โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับคำจำกัดความของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม

ตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 1) การปรับตัว 2) การบรรลุเป้าหมาย 3) การบูรณาการ 4) การรักษาแบบแผนวัฒนธรรม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือตามแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตรวจสอบรายการ
3. นำข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการสร้างเป็นเครื่องมือให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดการวิจัยและนิยามศัพท์
4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาการใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาเป็นที่เรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามแล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามสูตร โดยข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำไปทดลองกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ความเที่ยงของแบบสอบถามไว้ว่าต้องมีค่า 0.70 ขึ้นไป เครื่องมือฉบับนี้ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98
7. นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) การอ่านความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.91-1.00	สูงมาก
0.71-0.90	สูง
0.51-0.70	ปานกลาง
0.31-0.50	ต่ำ
0.00-0.30	ต่ำมาก

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ออกเป็น 3 ตอน โดยสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม

ลำดับ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	การแปล ความหมาย	อันดับ
1	การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (X_1)	4.10	0.64	มาก	4
2	การมีส่วนร่วมดำเนินการ (X_2)	4.13	0.71	มาก	3
3	การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับ ผลประโยชน์ (X_3)	4.14	0.76	มาก	2
4	การมีส่วนร่วมประเมินผล (X_4)	4.18	0.73	มาก	1
รวม		4.14	0.66	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวมของการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$, $SD=0.66$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า การมีส่วนร่วม ประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$, $SD=0.73$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับ ผลประโยชน์ ($\bar{x}=4.14$, $SD=0.76$) การมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{x}=4.13$, $SD=0.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{x}=4.10$, $SD=0.64$) ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมและรายด้าน

ลำดับ	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	การแปล ความหมาย	อันดับ
1	ด้านการปรับตัว (Y_1)	4.21	0.65	มาก	1
2	ด้านการบรรลุเป้าหมาย (Y_2)	4.13	0.71	มาก	3
3	ด้านการบูรณาการ (Y_3)	4.11	0.72	มาก	4
4	ด้านการรักษาแบบแผนวัฒนธรรม (Y_4)	4.16	0.68	มาก	2
เฉลี่ยรวม		4.15	0.67	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$, $SD=0.67$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านการปรับตัว (Y_1) ($\bar{x}=4.21$, $SD=0.65$) รองลงมา คือ ด้านการรักษาแบบแผนวัฒนธรรม (Y_4) ($\bar{x}=4.16$, $SD=0.68$) ด้านการบรรลุเป้าหมาย (Y_2) ($\bar{x}=4.13$, $SD=0.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบูรณาการ (Y_3) ($\bar{x}=4.11$, $SD=0.72$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประสิทธิผลของสถานศึกษา					ระดับความสัมพันธ์
	การปรับตัว	การบรรลุเป้าหมาย	การบูรณาการ	การรักษาระบบ	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y _{tot})	
การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (X ₁)	.735**	.748**	.738**	.765**	.773**	สูง
การมีส่วนร่วมดำเนินการ (X ₂)	.749**	.749**	.763**	.790**	.790**	สูง
การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและรับผลประโยชน์ (X ₃)	.787**	.786**	.788**	.809**	.820**	สูง
การมีส่วนร่วมประเมินผล (X ₄)	.845**	.796**	.802**	.822**	.844**	สูง
การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X _{tot})	.843**	.833**	.836**	.862**	.873**	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ในภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง (r=.873)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน (X₁-X₄) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมประเมินผล (X₄) (r=.844) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและรับผลประโยชน์ (X₃) (r=.820) การมีส่วนร่วมดำเนินการ (X₂) (r=.790) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (X₁) (r=.773)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมาก และการมีส่วนร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้ความสำคัญในการวัดและประเมินผล โดยมีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษาสถานศึกษา ในการนิเทศ

ติดตามวัดและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือบรรลุตามเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดมีการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษาวิถีใหม่ โดยส่งเสริมเครือข่ายร่วมมือพัฒนาและบูรณาการทั่วถึง พร้อมทั้งให้ กำกับ ติดตาม และนำเสนอตัวอย่างที่เป็นเลิศเพื่อเป็นแบบอย่างต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2565) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาร่วมมือกันพัฒนาปรับปรุง คุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน และการที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายต้องทำให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และไม่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจาก การดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีการทำตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงานและการ ประเมินผลเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากร อื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วน ร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พัฒนา ปรับปรุง ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและร่วมกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมี คุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย (2557) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในกระบวนการบริหาร ร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมายร่วมใน การดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบและร่วมในการรับผลประโยชน์ ร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมประเมินผล ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันโดยความร่วมมือและช่วยเหลือกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นงคราญ ศุภระมณี (2558) ที่ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการ ประเมินงานในโรงเรียนเมื่อพบปัญหา อุปสรรค ความขัดข้องในการดำเนินงาน ผู้บริหารได้ทำการแก้ไข และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานเสมอ และบุคคลมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของผลการ ดำเนินงานในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีระภา มีห้วยหลิม (2565) ที่ศึกษาการบริหารแบบ มีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านประสิทธิผลของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การปรับตัว อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือการบูรณาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนความคิด พฤติกรรมการดำรงอยู่ในสังคม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนการทำงาน ทั้งการจัดการเรียนการสอนการบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงภาระงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Hodge and Anthony (1991) ที่กล่าวว่า องค์การที่มีประสิทธิผลมีลักษณะเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นและมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและสนับสนุนให้มีการประสานงานร่วมมือกันอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (1991) ที่กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ คือการที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์รวมในการจัดการศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจเป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเศษ ภูมิวิชัย (2552) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและทุกด้าน โดยสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง คณะครูร่วมมือร่วมแรงกันสร้างสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชลธิชา นารี (2562) ที่ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมประเมินผลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านการปรับตัวมากที่สุด ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญและมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานด้านการประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สามารถสะท้อนผลการจัดการศึกษาได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถแสดงข้อมูลสารสนเทศเชิงสถิติได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจทำให้สถานศึกษามีการปรับตัวในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการวัดผลประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการที่มอบหมายให้โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (รัตน สว่างแว่น, 2564) ส่วนการมีส่วนร่วมดำเนินการและประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านการปรับตัว มีความสัมพันธ์ในระดับมากและอยู่ในระดับน้อยสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานในสถานศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์หรือบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์โรคระบาดที่ผ่านมา อาจทำให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรไม่สามารถปรับการทำงานให้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้วิธีการดำเนินงานของตนเองยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และเป็นอุปสรรคในการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือการพัฒนาความรู้ความสามารถรวมถึงประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ ฉะนั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญรวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำงานให้เท่าทันต่อสถานการณ์ ด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและทัศนคติต่อการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม สรุปโดยรวมได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และร่วมกันปฏิบัติงานของสถานศึกษาจนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมณกร นาควารี (2559) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ปริญวัฒน์ ถมกระจ่าง (2561) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วิระภรณ์ ปานจันทร์ (2558) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์

ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมตัดสินใจให้มากขึ้น ผู้บริหารควรจะให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนมาร่วมกันตัดสินใจในการทำงานนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหา สาเหตุ และความ ต้องการ ร่วมคิดค้นแนวทางดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจในการวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมในการรับผิดชอบ ร่วมในการตัดสินใจตลอดจนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลทางเลือกของการตัดสินใจให้เกิดผลที่ดีตามบริบทของสถานศึกษา

2. จากการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบูรณาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาอาจต้องสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในสถานศึกษาให้มากขึ้น ใน การบริหารงานของสถานศึกษาควรมีการบูรณาการการทำงานทั้ง 4 ฝ่าย รวมถึงการเชื่อมโยงการบูรณาการ ระหว่างกลุ่มงานหรือระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียน ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ มีการผสมผสาน เชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์การบริหารจัดการและการดำเนินงานร่วมกันของ บุคลากรและผู้บริหารสถานศึกษา

3. จากการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ และประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้านการปรับตัว มีความสัมพันธ์ในระดับระดับต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษาในการระดมความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมในการ แก้ปัญหาระหว่างที่มีการดำเนินงานของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1

2. ควรศึกษารูปแบบระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับสถานศึกษาในสังกัด

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษากับปัจจัยด้านอื่นที่นอกเหนือจากการมีส่วนร่วม เช่น ภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จตุรภัทร ประทุม และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทวีพริ้นท์ (1991).
- จีระภา มีหาวยหลิม. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 5. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2): 435-452.
- ชลธิชา นารี. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นงคราญ ศุภระมณี. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- ปริญวัฒน์ ถมกระจำ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2556). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานการวิจัยและพัฒนา การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การจัดการศึกษา โดยชุมชน เพื่อชุมชน และสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.
- รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย. (2557). ทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการ บริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนา แสงบัวเผื่อน. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ให้ความยืดหยุ่น ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). ค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2021/08/PPTแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนและการวัด1.pdf>.

- วิระภรณ์ ปานจันทร์. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิเศษ ภูมิวิชัย. (2552). **องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ศมนกร นาควารี. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.** วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (2563). **สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2563.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.
- _____. (2565). **ผอ.สพม.กท1 ประชุมกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.** ค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.sesao1.go.th/activity/20470-11-1-65>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553.** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579.** กรุงเทพฯ: พรินทวนการกราฟฟิค.
- Hodge, B., & Anthony, W.P. (1991). **Organization Theory: A Strategic Approach.** Boston: Allyn & Bacon.
- Hoy, W. K. & Miskel C. G. (1991). **Educational administration.** New York: Random House.